

[Bertel Dahlgaard.]

hinder den i at tilpasse sig de nye Realiteter. Ved Behandlingen af dette det fjerde Krigsaars Finanslovsforslag kan man i nogen Grad danne sig et Overblik over, i hvilken Grad Danmark har evnet at lægge Roret om i Tide. Den Opgave, Landet kom til at staa over for, krævede, at Landets finansielle Politik og Landets økonomiske Politik nøje afstemtes efter hinanden. Man kunde ikke med tilstrækkelig Virkning sætte ind mod den Inflationsfare, der udgik fra den udenlandske Samhandel og fra Erhvervslivets Dispositioner, hvis der fra Forvaltningen af Statens Finanser bredte sig en inflatorisk Bevægelse, og omvendt vilde det intet nytte, at Statens Finanser holdtes i Orden, hvis der i øvrigt gaves fri Bane for Kapløbet mellem Lønninger, Priser og stigende Omkostninger. Finanspolitikken og den almindelige økonomiske Politik maatte gaa Haand i Haand.

Jeg synes, det foreliggende Statsregnskab og Meddelelserne om indeværende Finansaars Forløb giver Udtryk for, at Finanspolitikken virkelig for sit Vedkommende har formaaet at yde sit nødvendige Bidrag til Opretholdelsen af økonomisk Sundhed. Det er store og tyngende Skatter, der er lagt paa Befolkningen, men til Genæld har Staten Balance i sit Driftsregnskab, og Skatterne er til Dels taget paa et Tidspunkt, hvor en Begrænsning af Købeevnen var et gavnligt Led i Bestræbelserne for at beherske Prisudviklingen. Det maa heller ikke glemmes, at de haarde Skattepaalæg, der fandt Sted allerede i 1940, er Baggrunden for, at Regeringen allerede nu har kunnet afgive sin Erklæring om, at Tidens øgede Haardhed dog ikke skal ledsages af nye Skattepaalæg. Dette, at man i Tide udskrev store Skatter, er ogsaa Baggrunden for, at man med nogenlunde Sindsro kan imødesee et mindre Underskud paa indeværende Aars Budget og et noget større Underskud i 1943—44.

Vi er fra vor Side rede til at medvirke til at holde dette Underskud inden for dog nogenlunde beskedne Rammer; men jeg skal ikke nægte, at naar Regeringen for at kunne dette krævede Tøjskatten opretholdt i sin nuværende Form, da nærmede man sig Grænsen for, hvad mit Parti kunde være med til. Selv om Tøjskatten aldrig har kunnet forsvares ud fra Retfærdighedssynspunkter, saa kunde det dog siges, at den havde et vist Formaal paa det Tidspunkt, hvor Befolkningens Købeevne saa øjensynligt laa højere end den Levstandard, det

vilde være muligt at opretholde, og hvor visse Dele af Befolkningen forsynede sig rigeligt med Tøj; men saadanne Betragtninger er der ikke længere nogen Baggrund for.

Vender man sig nu fra Finanspolitikken til den almindelige økonomiske Politik, da forekommer det mig, at selv om der kan være adskillige Foreteelser inden for vort økonomiske Liv, som kan kritiseres, maa det dog erkendes, at den danske Befolkning og dansk Erhvervsliv i stigende Grad har formaaet at indstille sig paa den nøgterne Linie, der alene kan bevare os for økonomisk Sammenbrud frem i Tiden. I saa Henseende tror jeg, vi har Lov til at se med noget større Fortrøstning paa Situationen i Dag end for et Aar siden.

Der er stadig Grund til at erindre, at Foraaret og Sommeren 1941 var et overmaade kritisk Tidspunkt for dansk Økonomi, hvor man i højere Grad, end mange tænkte sig, stod over for et afgørende Valg. I Løbet af det foregaaende Aar var Kornpriserne steget med 50 pCt., Flæskepriserne med 40 pCt., Smørpriserne med 60 pCt., vore Importpriser med 30 pCt., Detailpriserne gennemsnitlig med 20 pCt. og Lønningerne med ca. 18 Øre i Timen. Valget stillede sig enkelt og ligetil: om vi vilde fortsætte den Udviklingslinie, som her var paabegyndt, og som i Løbet af meget kort Tid vilde have undergravet Værdierne og ødelagt Landets Pengevæsen, eller om vi med fast Haand vilde gribe ind over for de afgørende Led i Prisdannelsen. Vi valgte heldigvis det sidste, og trods nogen Vaklen fra Tid til anden kan vi nu se de glædelige Følger af denne fastere Kurs. Siden Udløbet af 1941 er Engrospriserne gennemsnitlig steget med ca. 2 pCt., Detailpriserne er ligeledes steget med gennemsnitlig kun ca. 2 pCt., og Importpriserne er gennemsnitlig steget med kun 1 pCt.

Denne relative Fasthed i vort Prisniveau det sidste Aar er der al Grund til at rette Opmærksomheden imod, ogsaa naar vi sammenligner vore Forhold med f. Eks. de svenske Tilstande. Vi har paa et tidligere Tidspunkt af Krigen set, hvorledes Sverige trods sin mægtige Oprustning formaaede at begrænse Prisstigningen i adskilligt højere Grad end vi, men i det sidst forløbne Aar er Forholdet blevet det modsatte. Det svenske Engrospristal er i dette Aar steget med 17 Points eller næsten 10 pCt., og det svenske Detailpristal er steget med 12 Points eller ca. 9 pCt., og vi ser nu